

„ROBOTCHYJ NAROD“ (THE WORKING PEOPLE)

The official organ of the Ukrainian Social Democratic Party, Affiliated with the S. D. Party of Canada. THE ONLY UKRAINIAN SOCIALIST PAPER IN NORTH AMERICA. Published monthly by THE EXECUTIVE COMMITTEE OF THE U. S. D. P. OF CANADA Pritchard & McGregor Winnipeg, Man. Subscription \$1.00 a year.

ЧИТАЙТЕ! ЧИТАЙТЕ!

„Робочий Народ“ одиноким соц. дем. часописом для цілої Америки; вона одна дає те знання, яке повинна мати кожда працююча, клясово-свідомо людина. Хочеш знати, як здобути красний лад на світі, то читай все „Робочий Народ“.

„Робочий Народ“ коштує на рік лиш один долар, а адреса до чого є:

„ROBOTCHYJ NAROD“ Box 3658 (St. B.) Winnipeg, Man.

Австрія чи Революція?

Що несла Україні революція?

Щоб розглядатись в політичних і національних справах України треба завжди мати на увазі три визначні пункти її історії. Роки: 1771, 1861 та 1905.

В 1771 році цариця Катерина II. запроваджує на лівобережній Україні панщину, надає шляхецькі права козацькій старшині, ділять між ними українські землі і хліпів, і від того часу українська новоспечена шляхта стає твердо і назавжди на боці царів. Українська шляхта дістає ся до вищих урядів в цараті і насамперед допомагає царям знищити українські вольності, а потім починає москалізаторську роботу в напрямку загладу української мови, письменництва, культури.

В 1861 році цар Олександр II, примушений розрухою в народі (головно на Україні: повстання Чегириншан 1854—55 р. р.) касує панщину. Мужиків пускають на волю, але земля лишається в руках дідичів. Олександр III, касує і ту дрібку ліберальних прав, що надав був його батько, і відтоді починається в цілім цараті „такое смерти“, — то дідичі з царем на чолі хочуть втримати під собою нарід обдертий з прав і землі.

В 1905 р. революційні партії, як в цілім цараті, так і на Україні проголосили воюди домагання „Землі і Воли!“ Революція лишалась недокінченою, її домагання несповнені. Але ті домагання і нині є живі, такі як були десять років за революції.

Роздивимось же, що несла Україні революція і подумаймо, чи триматись нам її далі, чи шукати нових доріг? Несла вона Україні визвіл політичний, економічний і національний.

Але Україна складається з кляси, і ми мусимо глянути і в той бік, якій клясі, яке полєкшане і вигоди вона давала.

Головною революційною силою на Україні було і є робітництво та селянство, а попри них тепепається не задоволені з уряду демократична буржуазія.

„Землі і воли!“

Найголовнішою точкою революції було відібране силою без жадного відшкодованя у царя, дідичів, попів та монастирів ґрунта і поділ тої землі між рільників, Припадало переєчно по 100 морґів на одну родину.

Сей поділ зробив би те, що на Україні виявлювався вможне фермерство, яке, як хатній ранок, дало б спромому розвинутись хатньому промислові, себто з півпанщизняної, адихаючої з голоду країни, Україна вирівнялась би з культурними державами світа.

Хатній промисел дав би натруднене українському мійському робітництву. А при певній силі революції мож булоб навіть більші промислові підприємства зробити кравею власностею, і навіть віддати під варяд робітничих кооператив.

Се що до „землі“. Що ж до „воли“, то революція несла Україні автономію (самоуправу), несла демократичні права, свободу організації, несла національну школу, спромому ровиненя національної культури, несла визвіл зпід православного попівства, несла відокремлене церква від держави.

Революція гварантувала нам повний національний виявол. Дідичі, попи і царські урядники, власне як москалізатори, малиб або вгинуті в огні повстаня, або згодитись на домагання народа і уступитись. Втративши ґрунта, вплив та владу — та банда москалізаторів малаб щезнути з українського життя, як віч перед сонцем.

От що несла Україні революція.

Революція на Австрійській Україні.

Хоч австро-російська границя і робила наш нарід на дві частини, але і там за кордоном в Галичині, на Буковині та Угорщині, а особливо в Галичині економічний гніт був той самий що і в цараті, і українському

хлопови в Галичині не лишалося нічого, як теж підтати за поклявом революції.

То переживає з пусого в порожне, що націонал-демократи звали народною політикою, те пошине вода в ситі, в що бавались радакалі, — стають дівцязкою итрашкою перед тим могутним переворотом, який зробилаб революція в Галичині в оден день, і з меншою втратою сил, як дотепер потрачено на всілякі „реформи“. Як і на Україні під царатом, і в Галичині революція відмінлаб те чорне тамошне жите нашого хлопа і робітника, як весна відмінює природу.

І галицькі дідичі мусілиб втратити свої ґрунта, польонізатори — пощезали би. А тоді вибух революції в цараті і в Галичині потяг би за собою загальноевропейську революцію, котраб пустила свіжого повітря в стару європейську буду.

Пророчі слова Вільгельма.

Коли цару років тому соціалісти увійшли до німецького парламенту в числі 110 послів, то цар Вільгельм сказав таке: „До соціалізму ми не допустимо. Коли соціалісти не схочуть сидіти тихо, то ми розпочнемо європейську війну і вернемо світ назад до варварства“.

І тепер його слова сповняють ся! Як дух сатави купавсь він в кровавій пожежі світової війни. А всілякі королі, короляки, та королінята женуть і женуть мільони людей на заґладу, аби дісно адійсялись слова Вільгельма: „вернемо світ назад до варварства“.

Вибють людей, знищать культуру, робітничу силу, котра мала понести на своїх раменах справу революції і соціалізму, поляже на полях бою і дісно світ на довгі роки може бути стриманий на дорозі до соціалізму.

Австролюбство Українців.

І сталося диво. Український селянин, український робітник на австрійській Україні забули про ті усі утиски і безправства, які поповнював царський уряд над Австро-Угорщиною, забули про страйки 1902 року, про Горуцко, про кров Каганця, забули про те, як Відень віддав був цілу Галичину польським дідичам на поталу, забули все, забули і той 14 параграф і ту безоконечну борню за виборчі реформи і озброївшись стали на оборону свого царя тата.

І не дивно. З поміж двох тах треба було вибирати, що лекше. Тут конституція, хоч і „свинська“, але там царат і козаки.

Хлопи пішли в бій, жінки та діти полишилися на поталу козаків, вовків та голоду, але „дзьвіт“ України, ті усі адвокати, професори, доктори, попи, попадянки то все повітало задалегідь до Відня.

І там появляється ся ідея „визволу“ України. Завязується „Союз визволення України“, появляється ся Загальна Українська Рада, рекрутують ся „Січові Стрільці“, проголошується ся святий похід на Київ Демидчук дезвартерує до Америки і, щоб дістати відпущене „гріхів від австрійського бога, починає на спілку в „Свободою“ робити рух між американськими Українцями за тим визволенням теж.

Закуси Австроугорської Буржуазії.

Під впливом війни в голої і голодної української інтелігенції, вібраної в Відні ровянтрилась очі на Український маслак. Вона подумала:

„А що, як би Австрія забрала Україну? Тож багатіший край. Там треба буде Австрії запровадити свій державний порядок. Та ми там кожкий дістанемо посади, гроші, жите!“

А декотрим політикером Україна уже усміхалась як „буфер-штат“, як Албанія в своїм власним королем. Кость Левцький — українським преміером, барон Василько — канцлером. А попадянки замерали від нетерплячки, як то вони будуть гуляти в Києві, на балю у двірці власного українського короля.

І от та ледача українська інтелігенція у Відні проголошує визвол України через поперте Австрії. І „Січові стрільці“, переважно сіснайцятьлітня молодь, гинє під кулями в глибокім переконаню, що борють ся для кращої будучини України.

Німеччина, Австрія, а Революція.

Австрійський і німецький уряд завжди вороже відносились до революційного руху в цараті.

Так, Австрія конфіскувала вічно зброю і революційну літературу, що пачкували революціонери до Росії, арештовувала революціонерів і навіть віддавала царському уряду.

Те саме робила і Німеччина, але ще з більшою прихильностю до царату, як Австрія. Пруські урядники арештовували революціонерів, а навіть забороняли російським підданам організуватись і дихати вільно в Німеччині.

Царські шпії цілком вільно полювали в Німеччині за політичними переступцями, мов би у себе вдома в Росії.

А се тому Австрія і Німеччина помагали цареві в

боротьбі в революцію, бо знали, що огонь російської революції зможе підпалити і їхню стріху.

Колиж в 1905 році вибухла нарешті російська революція і коли трон російського ката почав хитатись і репівити, тоді Вільгельм проголосив мобілізацію війська і загрозив Росії, що коли там не застапують революції, то німецьке військо переступить російський кордон!

Прякро тоді було революціонерам. З одного боку вони мали це не добитого ворога — царя, а з другого виступала проти них мілітарна сила Прусії.

Тепер не є таємниця що цар Вільгельм щодня діставав рапорти від російського міністра внутрішніх справ про весь перебіг революції.

Революція в Росії мала запровадити крайній устрій, ніж який був дотепер в Німеччині чи Австрії, мала зробити в Росії могутню державу — сеґо боаясь і Берлін і Відень!

Друга причина втручення Німеччини в справу революції, се те, що в Росії величезні земельні посілости, як і фабрики належуть головно до Німців. Революція несла конфіскацію земель і фабрик. А такі німецькі пани, як теперішній німецький маршалок Гінденбург, мали у Росії тисячі морґів поля. На Україні увесь колишній запорожський степ належить тепер до Німців, німецькі князі та барони розкопили найкращі українські ґрунта даровані їм царями.

От чому Німеччина і Австрія стали до святаї спілки з царатом проти революції 1905 року.

Царат запозичений по вуха у французьких банкірів, був примушений тим же урядом під страхом банкрутства взяти участь у війні проти своєї кумоньки Прусії. Але й тепер цар Микола, і Франц Йосиф і Вільгельм працюють коло спільної ідеї: „вернути світ назад до варварства!“

Що несе Україні визвіл через Австрію?

Перед моїми очима такий образ: Палючі і вигонючі українське населеня в глїб Росії, царське військо відступає за Дніпро, а гарматні кулі з обох боків рівняють з землею те, що не зміг знищити огонь.

І нарешті Україна „визволеня“. Пощезавті перед війною дідичі Поляки на правобережній Україні, а німецькі і московські перевернені на Лівобережю, повертають домів, і австрійський уряд дає їм право далі послиати їхні обшари землі. Так як у Босні, скрізь розставлено австрійське військо, наша галицька інтелігенція дістає всілякі уряди і приїждить тисячами на „відродженя“ України. Шептицький наводить на Україну тисячі попів і починає ся безоконечна різанина православних з улікатами. Сільські хлопи, не маючи з чого вижити, по війні, спродадуть більшість своїх ґрунтів багачам, як на Україні так й Галичині. Робітники, потративши свою силу на полях бою, буде безсильний і в него відбере буржуазія і ті права що мав. Чорна віч реакції, адзрства і неволи зависне над Україною „визволеною“ добродійною Австрією.

На Чорнім морі появить ся гандльова і военна марнарка Габсбургів, а на Катеринославщині в українських районах копалень вугля і заліза поставить Круп іще одну фабрику канонів.

Тим що мріють про „Україну без хлопа і пана“.

Ви, чисті, щирі серця! скажіть тепер, яка дорога визволу лішша для України: революція чи Австрія?

Революція, земля і воля та самостійність? Чи Австрія і пановане німецького капіталу і австрійського неволи, дідичі, посесори і стара біда?

Ні, не мінати нам шала на шайку! Нам українському робітництву в Сполучених Державах і Канаді не йти за запрошанцями, янчарами, тими Демидчуками, Левцькими і всілякими народними (з)радами, що провадять Україну під обух австрійського риванка!

Долів царат! Але долів і Австрію!

Не чекаймо поки, нам „визволять“ Україну на „мирових угодах“, поки настановлять Україну королем якогось Габсбургського вилупка!

Доля України в революції. І в кого серце болять за поневоленім народом, хто ще не звів ся на панського пса, той ставай в ряди революції, ставай проти усієї чорної реакції! Положим свої голєви за Україну, але за демократичну, за землю і волю, а не за голоту свою і австрійську!

Конвенція У.Ф.С.П. в Клівленді 26--7 лист. с.р.

Екзекутива У.С.Д.П. в Канаді радо вїтає першу українську соціалістичну конвенцію в Сполучених Державах і бажає їй успішного довершеня діла, від котрого буде залежати потім дальший український соціалістичний рух на землі Рашіптітона.

З свого боку Екзекутива призначила делеґатами-гоєтими на сю конвенцію трох товаришів: Н. Коржа, Н. Паньчелюка і А. Дикитришова, щоб вони вступили на конвенції інтереса У.С.Д.П. в Канаді, а особливо, щоб довершили брацке зв'язанє наших соціалістичних Федераций для спільного підтримуваня в боротьбі і організації.

А. Дьовла секретар Т.Е.К.

На увагу 3

Думаю, Товариші, що не вїзьмете мені за зле, я наріду слів уваги, які я хотів подати Вам в сей великий історичний день життя Молодої Федерації. Ще не вважаю себе в праві сказати сі замітки, бо до ува пару днів як верну Сполучених Держав, де живив ся Вашому соціалістичному рухови і зрозумів його потреби.

Першою річею пам'ятаю, що ми український лєтаріят борвемося в се без потрібної нам як соціалістичної так і наукової тератури. Тому одною з головних точок Вашого хай буде справа Вашого галу „Робітнич“ і зорвованя сталого видавничих книжок соціалістичних уювях.

Другий брак який ми чуваємо се брак вчених водерів, організаторів кожнім місті і місточку лучених Держав, де теж нап український ітєнк можна легко зорвати відділ. Але хто те провадить? Тому моя позиція є та, щоб Федерация постаралась зорганізувати курси організаторів. Того є два способи, аби при редакції відтворити школу організаторів, писати кілька вчених структурів по відділах там вони дають у к відділі курси. Курси бути принаймні хоч місячнї.

Третьою річею є уська національна спр

Наша старорозважана демократія війшла в національній доріж ідеї суть противні речіам посліднього інтегального соціалістичного вогресу в Ціммервал Швейцарії, які при Американська Соціялістична Партія. Тому, брава зразок ідеї старшої української Соціалістичної партії ми не можемо ми не можемо тримати „Товариства Визволення України“, ні „Загальні Радн“, програм я буржуазний і монархичний. Як зробила наші раїнська Соціалдемократія в Канаді так радимо ти і Вам, себто проґнозує бо боротьбу за визволення Ваша У. Ф. С. П. вадить сама без бою і не на воловоді у сві.

Четверта річ се „За Український Комітет“ ким Ви маєте своїх членів. Спільна праця жуазією є противна соціалістичним принципам історії показвала, жуазія завжди в таких „справах“ сиділа на пролетаріят. І те, що Ви вже мали натис на тім Соціалістичній зумілі переїти як ім хтілось влістат навіть перш ніж зорвати не дали.

Станьмо ясно і на такий ґрунт, що в своїх національн